

Til: Lars Haltbrekken, energipolitisk talsmann SV

Oslo, 29. november 2024

Likere nettleie i hele Norge

Innspill fra Distriktsenergi

Dagens nettleiemodell fungerer ikke tilfredsstillende. Til tross for at hoveddelen av den fornybare energien i Norge blir produsert i distriktene, betaler innbyggere og næringsliv i mange norske distriktskommuner en langt høyere nettleie enn landsgjennomsnittet. Den samme geografien, som gjør fornybar kraftproduksjon mulig, fører også til høyere kostnad for bygging og vedlikehold av nett. Dette faktum kombinert med at det i de samme områdene ofte er færre kunder til å dele på nettleien, gjør at nettleien i disse områdene blir urimelig høy sammenlignet med landsgjennomsnittet. Spennet i nettleien er i dag på mellom 21 kWh til 55 øre kWh.

Hurdalserklæringen og likere nettleie

Regjeringen har tatt problemstillingen på alvor i partiprogrammet og nå i regjeringserklæringen; det skal «*innføres en utjevningsordning som bidrar til jevnere nettleie i hele Norge*».

Den samme tilnærmingen opplever vi SV har gjennom flere års engasjement for utjevning av nettleien.

Likevel opplever vi at saken står i stampe og at det er gode intensjoner fra regjeringen og så langt lite konkret handling.

I statsbudsjettet for 2024 foreslår regjeringen å bevilge 18 millioner til en pott for utjevning av nettleien. Men dette er ikke i nærheten av å svare ut hverken flertallets ønske på Stortinget eller Hurdalserklæringens tilnærming, om en ønsker en reell og varig utjevningsordning.

Nå trengs det en varig og reell utjevningsordning.

Det har vært diskutert forskjellige løsninger, der blant annet RME på oppdrag fra Olje- og energidepartementet i 2019 *drøftet virkemidler for utjevning av nettleie*, RME høringsdokument nr. 1. 2019. I denne rapporten foreslår RME to alternative modeller. Den ene er som i dag, en årlig bevilgning over statsbudsjettet og den andre modellen er en såkalt brukerfinansiert ordning.

Fra Distriktsenergis ståsted er det liten tvil om at en brukerfinansiert ordning er å foretrekke. Det er en slik ordning som vil være nærmest en varig ordning og det er en slik ordning, der det i praksis er rom for et beløp i en størrelsesorden, som sikrer en reell utjevning av nettleien mellom kunder og områder.

En brukefinansiert ordning innebærer at man bruker en «bit» av nettleien til utjevning. Dersom en for eksempel setter av vel ett øre av nettleien til utjevning vil det bety at ingen i Norge betaler mer enn 30 øre pr kWh i nettleie. Dvs. en halvering for mange sluttbrukere. De som betaler mindre enn dette i dag, skal fortsette med dette. Om man velger en brukerfinansiering her vil dette bety ca. 200 kroner ekstra i nettleie for alle landets husstander i løpet av ett år og et samlet beløp på ca. 900 millioner. Til sammenligning betaler landets innbyggere og bedrifter i 2023 ca. 44 milliarder i nettleie, inklusive Statnetts nettleie på ca. 16 milliarder.

Tabellen nedenfor, utarbeidet av Afry for Distriktsenergi, viser virkningen av en utjevningsordning avhengig av hvor mye man velger å legge i potten til fordeling. Afry legger til grunn at vi er i et såkalt normalår, når tallene presenteres i tabellen. Og denne tabellen er basert på 2021 tall, som danner grunnlag for tariffen i 2023. Tabellen og grunnlaget for denne finnes på Distriktsenergis hjemmeside <https://media.wpd.digital/distriktsenergi/uploads/2023/11/Utjevning-av-nettleie-2023-v200.pdf>

Sammenheng mellom ambisjon for maksimal nettleie og omfordelinger blant nettkundene, 2021

Maks nettleie (nettkostnad)	Utjevningssjott	Antall selskaper som får redusert nettleie	Tilsvarende avgift	Beløp for en husholdning med 20 000 kWh forbruk
45,0 øre/kWh	23 Mkr	3	+ 0.03 øre/kWh	6 kr/år
40,0 øre/kWh	88 Mkr	15	+ 0.11 øre/kWh	22 kr/år
35,0 øre/kWh	251 Mkr	32	+ 0.31 øre/kWh	62 kr/år
32,5 øre/kWh	511 Mkr	42	+ 0.63 øre/kWh	126 kr/år
30,0 øre/kWh	906 Mkr	52	+ 1.12 øre/kWh	223 kr/år

Beregningene er basert på NVEs nettkostnad (NVEs nøkkeltall for nettselskapene), kombinert med data fra eRapp web_qryNote 1_5Dnett_ok, 2021

Kommentar: resultatene med 2021-data er svært like resultatene med 2020-data. Gjennomsnittlig vektet nettkostnad for Norge er ca. 30 øre/kWh, mot 28 øre/kWh i 2020. Total inntektsramme økte fra 17,2 mrd til 19,9 mrd, mens netto levert energi i Dnett økte fra 76,9 til 81,2 TWh. Det er fortsatt Sandøy Nett som stikker seg veldig ut, men de er jo nå fusjonert med Nordvest Nett.

04.10.2023 COPYRIGHT AFRY CONSULT AS

Kommuner, bedrifter og kraftselskaper i distriktene har over tid arbeidet for en rettferdig nettleiemodell som jevner ut de store prisforskjellene. Til tross for et flertall på Stortinget, og at dette ligger inne i regjeringserklæringen har ny modell latt vente på seg.

SV har hatt ett langvarig engasjement for likere nettleie. Det er et viktig bidrag for å utvikle Distriktene og sikre en rettferdighet i kraftsektoren. Dessuten vil dette kunne være et viktig bidrag til det grønne skiftet når det foretas større nettinvesteringer for å møte et sterkt økende behov for tilknytning av kunder. Da kan det ikke være slik at økt nettleie skal betales av de få. En økning må gjennomføres som et spleiselag og en utjevning av nettleien sikrer dette.

RME forvalter en enkel fordelingsmetode i dag

Vi vil også bemerke at det i dag er utarbeidet en måte å fordele en utjevningsordning på, som RME bruker når de fordeler beløpet så langt fastsatt av Stortinget (sist 18 millioner). Denne fordelingsmetoden er enkel og lite kontroversiell. Den sikrer også at pengene kommer direkte til fradrag i nettleien og kan brukes uavhengig av størrelsen på beløpet som skal fordeles.

Vi håper at dette innspillet er med på å engasjere SV på nytt i denne viktige saken i retning av en varig og reell utjevningsordning av nettleien i Norge.

Distriktsenergi stiller selvfølgelig opp for en gjennomgang og ytterligere innspill i saken, dersom dette måtte være ønskelig.

Vennlig hilsen

Distriktsenergi.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Knut Lockert'.

Knut Lockert

Daglig leder